

Het steekspel van de Duitse onderwijshervorming

Referendum in Hamburg inspireert andere deelstaten

Achtergrond - 3 augustus 2010

Het geeft de burger moed. Een Hamburgs burgerinitiatief heeft eind juli een ingrijpende onderwijshervorming via een afgedwongen referendum weten tegen te houden. Nu proberen ouders in andere deelstaten hetzelfde. Of de problemen van het Duitse onderwijs daarmee verdwijnen, is de vraag.

Het is een van oudsher linkse wens leerlingen van verschillende niveaus zo lang mogelijk in één klas te houden. De basisschool duurt in Duitsland doorgaans vier jaar, waarna leerlingen van 10 jaar oud al moeten kiezen voor een type middelbare school. Hierdoor belanden relatief veel leerlingen op een school die achteraf niet past bij hun niveau.

De Hamburgse deelstaatregering van christendemocraten en groenen wilde een zesjarige basisschool invoeren. Het referendum floot de regering terug.

Te hoop lopen

Het zijn vaak ouders die tegen een langere basisschool te hoop lopen. Zij zijn bang dat het onderwijspeil daalt wanneer kinderen van verschillend niveau langer gezamenlijk les krijgen. In Hamburg richtte de kritiek zich daarnaast op de eenjarige verkorting van het gymnasium, die de werkdruk op de leerlingen onredelijk zou verhogen.

De deelstaten hebben gezamenlijk besloten de duur van het gymnasium (vergelijkbaar met het Nederlandse vwo) terug te brengen van negen jaar naar acht om beter aan te sluiten bij de internationale normen. Daarmee gaan vwo-leerlingen niet meer op 19-jarige leeftijd, maar net als in de meeste Europese landen op hun 18e van school. In 2016 moet deze hervorming in alle deelstaten zijn doorgevoerd.

Vergelijkbare problemen

De hervorming van het onderwijs is niet alleen een Hamburgse kwestie. Alle zestien deelstaten kampen met vergelijkbare problemen. Zo bleek uit de eerste internationaal vergelijkende PISA-studie naar het onderwijsniveau van

geïndustrialiseerde landen uit 2000 dat Duitsland het veel slechter deed dan de meeste omringende landen. Die resultaten zijn de afgelopen jaren behoorlijk verbeterd, maar daarmee is maar een deel van de kritiek op het onderwijs verstomd.

Het belangrijkste probleem blijven de grote verschillen tussen de zestien deelstaten. De bondsregering heeft betrekkelijk weinig te zeggen over de inrichting van het onderwijs, met als gevolg dat zowel de organisatie als het niveau tussen de deelstaten sterk verschilt. Met alle consequenties van dien. Zo verhuizen mensen vanwege het schoolsysteem en zijn diploma's niet altijd gelijkwaardig aan elkaar.

Illusie

Steeds luider klinkt de roep om meer macht voor de centrale regering in Berlijn, die in staat is eenheid te brengen in het onderwijsaanbod. Op deelstaatniveau is dat een illusie. Zo protesteren in navolging van Hamburg ook in andere deelstaten bewegingen tegen voorgenomen of doorgevoerde onderwijshervormingen.

Het leidde in weekblad *Die Zeit* tot de verzuchting dat het Duitse onderwijs "nog eens dertig jaar stilstand" tegemoet dreigt te gaan. Daarmee verwees het blad naar de grote onderwijsplannen uit de jaren zeventig, die grotendeels nooit zijn doorgevoerd. Zoals een zesjarige basisschool.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/542/het-steekspel-van-de-duitse-onderwijshervorming>